

Nodulaarne onhotserkoos hirvedel

Age Kärssin, peaspetsialist loomahaiguste alal, Veterinaar- ja Toidulaboratoorium
14.12.2018

Esimesed haiguskahtlusega punahirvede proovid saabusid Veterinaar- ja Toidulaboratooriumisse 2015. aasta alguses, täiendaval uurimisel kinnitati ümarussi *Onchocerca flexuosa* esinemine. 2016. ja 2018. aastal on lisandunud uusi leide ning jahimeestelt saadud suulise info põhjal on sellised leiud hirvedel sagedased. Hiljuti Rootsis punahirvedel läbi viidud uuringus leiti sama parasiiti enam kui pooltel loomadel (Boijssen jt. 2017), Eesti kohta puudub ülevaade.

Nodulaarse onhotserkoosi puhul on rümba ülevaatusel tavaliseks leiuks nahaaluses sidekoes esinevad parasitaarsõlmed (noodulid), mis on 0,5 cm kuni 3,5 cm suurusel, kahvatukollaka, roosaka või hallika värvusega, ümara, ovaalse või ebakorrapärase kujuga, tihkema konsistentsiga (vt. fotod). Parasitaarsõlmed asuvad sagedamini rümba nimme piirkonnas, kuid võivad paikneda ka laudja-, rindkere- või kaela piirkonnas, ka jäsemelihaseid ümbritseva sidekoe pinnal ning kõõluste juures. Sõlme avamisel võib selles sisalduda kollakas või valkjas mass ning kuni 30 cm pikkused peened valkjad rabadad ümarussid.

Vaheperemehed ning ka nakkuse edasikandjad on kihulased või sääsed, kes on saanud parasiidi vahevormid (mikroonhotsergid) nakatunud looma verd imedes. Seetõttu nakatuvad loomad sagedamini vihmasematel aastatel ja niiskemates piirkondades, kui on soodsad tingimused nakkuse ülekandeks sobivate putukaliikide arenguks. Kuna peiteaeg on vähemalt pool aastat, leitakse parasiite rohkem sügisel ja talvel.

Nakkus ei kandu üle toidu kaudu ning liha on tarbimiseks ohutu. Tapajärgselt tuleb parasitaarsõlmed ja muutunud koed eemaldada.

Kuna Eesti kohta puudub ülevaade, on väga teretulnud, et leiud registreeritakse. Kogutakse järgmised andmed: küttimise aeg, piirkond, looma sugu, vanus, sõlmede paigutus ning ligikaudne arv looma kohta. Leidude registreerimise vorm internetis:

<https://www.surveymonkey.com/r/DLYW5XW>

Kontakt ja täiendav info: Age Kärssin, e-post: age.karssin@vetlab.ee; telefon: 7386116.

Kirjandus (sisaldab ka fotomaterjali):

- Boijssen, B., Uhlhorn, H., Ågren, E., Höglund, J., 2017. Nodular onchocercosis in red deer (*Cervus elaphus*) in Sweden. International Journal for Parasitology: Parasites and Wildlife, 6 3, 340-343. <https://doi.org/10.1016/j.iippaw.2017.09.003>
- Norra Veterinaarinstituudi koduleht: <https://www.vetinst.no/sykdom-og-agens/parasittknuter-i-underhuden-hos-hjortedyr>

Parasitaarsõlmed nahaaluses sidekoes (fotod: VTL)

Avatud parasitaarsõlmed, mis sisaldavad kaseosset massi ja usse (foto: VTL)